

ÅRETS

HÖGTIDER OCH TRADITIONER

- SOMMAREN -

Ett lektionsmaterial bestående av
film och lärarhandledning samt
måldokument ur nya läroplanen Lgr 11

Beskrivning och måldokument till filmen Årets högtider och traditioner – sommaren -

Ämne: SO, Hemkunskap, Modersmål

Målgrupp: Från 6 år Låg-/mellanstadiet

Lektionstyp: Lärarledd undervisning och elevaktivt arbete enskilt eller i grupp

Årets traditioner är ett lektionsmaterial som består av filmen "Årets högtider och traditioner - vintern -" samt en utförlig lärarhandledning med instuderingsfrågor och diskussionsfrågor som passar både lärarledd och elevaktiv undervisning. Materialet kan användas som inspiration till temaområden inom samhällskunskap, historia och religion och som faktagälla till kunskap.

Lgr 11

Skolans värdegrund och uppdrag – Förståelse och medmänsklighet

- "Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser."
- "Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar."
- "Utbildning och fostran är i djupare mening en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv - värden, traditioner, språk, kunskaper - från en generation till nästa."

Övergripande mål och riktlinjer – Kunskaper

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola:

- "har fått kunskaper om och insikt i det svenska, nordiska och västerländska kulturarvet..."
- "kan samspela i möten med andra människor utifrån kunskap om likheter och olikheter i livsvillkor, kultur, språk, religion och historia."

Kursplan, Lgr 11

Samhällsorienterade ämnen

- Skildringar av livet förr och nu i barnlitteratur, sånger och filmer, till exempel skildringar av familjeliv och skola. Minnen berättade av människor som lever nu. (centralt innehåll)
- Några högtider, symboler och berättelser inom kristendom, islam och judendom. (Centralt innehåll)

Historia

- Exempel på hur forntiden, medeltiden, 1500-talet, 1600-talet och 1700-talet kan avläsas i våra dagar genom traditioner, namn, språkliga uttryck, byggnader, städer och gränser.

Religionskunskap

- I dagens samhälle, som är präglad av mångfald, är kunskaper om religioner och andra livsåskådningar viktiga för att skapa ömsesidig förståelse mellan människor. (Syfte)
- Undervisningen ska även ge kunskap om och förståelse för hur kristna traditioner har påverkat det svenska samhället och dess värderingar. (Syfte)
- Kristna högtider och traditioner med koppling till kyrkoåret, till exempel sånger och psalmer. (Centralt innehåll)
- Hur spår av fornskandinavisk religion kan iakttas i dagens samhälle. (Centralt innehåll)

Modersmål

- reflektera över traditioner, kulturella företeelser och samhällsfrågor i områden där modersmålet talas utifrån jämförelser med svenska förhållanden. (Syfte)
- Traditioner och högtider som eleven möter i olika sammanhang. (Centralt innehåll)
- Beskrivande, förklarande och instruerande texter för barn med anknytning till traditioner, företeelser och språkliga uttryckssätt i områden där modersmålet talas. (Centralt innehåll)

Hem- och konsumentkunskap

- Undervisningen ska även ge eleverna förutsättningar att utveckla kunskaper om kulturella variationer och traditioner i olika hushåll. (Syfte)
- Olika mattraditioner, till exempel vid firande av högtider. (Centralt innehåll)

Ord att förklara till filmen Årets högtider och traditioner – sommaren -

högtid

tradition

sed

medeltiden

fortiden

folktro

religion

helig

symbol

Kurdistan

Kosovo

romer

union

sill

strömning

jäsa

syrad fisk

Skriva stödord till filmen **Årets högtider och traditioner – sommaren** -

Skriv stödord under filmens gång och använd orden till att prata om filmen eller till tankekarta.

1. Inledning

2. Mors dag

3. Kristi himmelfärdsdag

4. Pingst

5. Sveriges nationaldag - och romernas

Skriva stödord till filmen **Årets högtider och traditioner – sommaren -**

Skriv stödord under filmens gång och använd orden till att prata om filmen eller till tankekarta.

6. Midsommar och Newroz

7. Kräftskiva

8. Surströmmingsfest

9. Tänkvärt

Instuderingsfrågor till filmen Årets högtider och traditioner – sommaren -

1. Inledning

Vilka frågor i filmens inledning kan du svara på?

Hur har du fått kunskapen om traditionerna?

2. Mors dag

I vilket land fanns traditionen att fira sin mamma redan på 1600-talet?

Från vilket land kom traditionen "Mors dag" i början av 1900-talet?

Varför firar vi mors dag i Sverige?

3. Kristi himmelfärds dag

Vilken händelse om Jesus liv firar kristna på Kristi himmelfärdsdag?

Vad gör man på en gökotta?

Varför kallas den här dagen för metaredagen i vissa delar av Sverige?

4. Pingst

Vad gör man i kyrkan i Pingst?

Vad betyder ordet Pingst?

Vilken händelse om Jesus liv firar kristna på Pingst?

När räknades man som vuxen förr?

När räknas man som vuxen idag?

5. Sveriges nationaldag – och romernas

Vad gör man i Sverige på Sveriges nationaldag?

När blev Sveriges nationaldag en helgdag?

Vad hette den här dagen innan den fick namnet Sveriges nationaldag?

Hur gammal är Sveriges flagga som den ser ut idag?

Vilka symboler hade Sveriges första flagga?

När kom Sveriges första flagga?

Varför firar vi Sveriges nationaldag just den 6 juni?

Hur firar romer sin nationaldag?

Hur länge har man firat romska nationaldagen i Sverige?

6. Midsommar och Newroz

Vad gör man när man firar midsommar?

Vad gjorde man med midsommarkransen förr under vintern?

Vad äter man vid en traditionell midsommarlunch?

Från vilket land kommer ordet matjessill?

Vad betyder ordet majstång, som är ett annat ord för midsommarstång?

Varför ser midsommarstången ut som den gör?

Från vilket land kom seden med midsommarstång?

Varifrån kommer melodin till sångdansen "små grodorna".

I vilka länder dansas "små grodorna" på midsommar?

Vad dansade man runt förr i tiden, innan midsommarstång fanns i Sverige?

Vad heter den kurdiska traditionen där man också dansar runt en eld?

Vilka likheter finnas mellan kosovo-albanska traditionen Shengjergji och svensk midsommar?

7. Kräftskiva

Hur gör man när fångar man kräftor?

Hur tillagar man kräftor?

Hur äter man kräftor?

Varför började munkarna äta kräftor för i Europa och i Sverige för mer än 500 år sedan?

Hur gjorde munkar medicin av örter?

Vilken kung odlade kräftor i Kalmar slots vallgrav?

När började man med att ha kräfthattar och kräftlyktor i Sverige?

8. Surströmmingsfest

Vad äter man till surströmmingen?

Varför låter man strömmingen ligga i tunnor 6-8 veckor?

Hur länge har man ätit syrad fisk i Sverige?

Var det de fattiga eller de rika som åt syrad fisk mest förr i tiden?

I vilken del av Sverige är det vanligast med syrad fisk? Varför är det så, tror du?

I vilka andra länder äter man syrad fisk?

9. Tänkvärt

Vilka seder i sommartraditioner är typiskt svenska?

Vilka seder i sommartraditioner har annat ursprung än Sverige?

Varför förändras traditionerna och varför kommer det till nya traditioner i Sverige?

Tänkvärda frågor och diskussion efter filmen Årets högtider och traditioner – sommaren -

Vilka seder i Sveriges traditioner har sina rötter i kulturer från andra länder?

Vilka seder i Sveriges traditioner har sina rötter från folktron förr i Sverige?

Vilka seder i Sveriges traditioner har sina rötter från kristendomen?

Vilka likheter har Sveriges traditioner med andra kulturers traditioner?

Hur skulle traditionerna i Sverige se ut om vi hade varit ett land med annan religion?

Är det bra eller dåligt att våra högtider och traditioner i Sverige ändras? Varför?

Är det bra eller dåligt att kunna mycket om sina och andras högtider och traditioner? Varför?

Samla fakta från olika källor

Använd fakta från filmen *Årets högtider och traditioner* för att börja "lägga faktapusslet".
Använd också böcker, Internet, kunniga människor och andra källor och resurser.

	Mat och annat ätbart	Aktiviteter, musik och lekar	Saker och symboler	Ursprung – historiskt och internationellt
Mors dag				
Kristi himmelfärdsdag				
Pingst				
Sveriges nationaldag				
Romska nationaldagen				
Midsommar				
Newroz (kurdiska)				
Nouroz (persiska)				
Shengjergji				
Kräftskiva				
Surströmmingsfest				